

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี พ.ศ. 2540 กำหนดเกี่ยวกับการศึกษา โดยให้สถานศึกษาต้องจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การเผชิญปัญหา การแก้ปัญหา การแก้ปัญหา การฝึกปฏิบัติเพื่อให้คิดเป็น ทำเป็น มีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม จึงทำให้การศึกษามีคุณภาพ และคุณภาพในเรื่องของความคิดเห็นของนักศึกษา เพื่อสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการเรียนการสอน สามารถตอบสนองความต้องการของนักศึกษา การปรับปรุงคุณภาพในรายวิชา เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของนักศึกษาและความคิดเห็นของนักศึกษาให้มากที่สุด สอดคล้องกับมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นภารกิจที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 - 51 และประกาศของคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เรื่อง นโยบายและแนวทางดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อแสดงเจตจำนงร่วมกันที่จะดำเนินการพัฒนาคุณภาพของผลผลิต การให้บริการและการจัดการ ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งได้กำหนดมาตรฐานสำหรับหลักการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา ไว้ 8 มาตรฐาน 28 ตัวบ่งชี้ แต่ตัวชี้วัดดังกล่าว มักให้ความสำคัญของงานด้านวิชาการ เช่น โครงสร้างและประสิทธิภาพของหลักสูตร หรือคุณภาพการสอน อัตราส่วนจำนวนอาจารย์ต่อนักศึกษา วุฒิการศึกษาของอาจารย์ผู้สอน และการพัฒนาการบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 36) กล่าวถึงการศึกษานิวมีปัญญาท้องถิ่นพบว่าในสังคมยุคโลกาภิวัตน์สังคมที่มนุษย์ชาติผ่านกระบวนการแสวงหาความรู้จากธรรมชาติเรียนรู้ เพื่อการดำรงชีวิตที่คล้อยตามกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ จนถึงขั้นการพัฒนาเทคนิควิธีการหรือความรู้เพื่อการดำรงชีวิตอยู่นี้คือกฎเกณฑ์ธรรมชาติธรรมชาติหรือการเอาชนะธรรมชาติเพราะธรรมชาติที่เปลี่ยนแปลงไปความสัมพันธ์ของระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ที่เปลี่ยนแปลงไปนำไปสู่ปัญหานานัปการ เพราะการละเลยความสมดุลของสรรพสิ่ง ซึ่งรวมถึงการแสวงหาความรู้ที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน จนมนุษย์มีความรู้จำกัด รู้อย่างเดียว ไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้ทั้งหมดเข้าด้วยกันได้ จึงช่วยตัวเองไม่ได้ ต้องพึ่งพาคนอื่นหรือพึ่งพาระบบ

ตลอดไป เพราะฉะนั้นความรู้ในบริบทขององค์ความรู้นี้เป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์สามารถเชื่อมโยงทุกสิ่งทุกอย่างเข้าด้วยกันและนำมาปรับใช้ในชีวิตรได้ หรือระบบการศึกษาที่มีสมดุลแห่งการเรียนรู้ จึงมีความสำคัญในการศึกษาพัฒนาภายใต้สังคมยุคใหม่ในปัจจุบันนี้เป็นอย่างยิ่ง การพัฒนาการศึกษาในระบบนำไปสู่ภาวะขาดสมดุลแห่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญาไทยซึ่งเป็นคุณค่าแห่งปัญญาเป็นภูมิธรรมแห่งแผ่นดินคู่กับคนไทยมาตั้งแต่อดีตถูกละเลยไปมาก และกำลังโน้มเอียงไปสู่กระแสภูมิปัญญาสากล นำไปสู่การพัฒนาที่ไม่สมดุล (Office of the national primary education commission, 1998 : p. 36) ตามที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 สรุปไว้ว่ากำลังอยู่ในสภาวะ “เศรษฐกิจดี สังคมมีปัญหา การพัฒนาไม่ยั่งยืน” อาการแสดงออกของปัญหาและความไม่ยั่งยืนเมื่อมองจากพัฒนาการทางภูมิปัญญาเป็นดังนี้

- 1) ขาดการยอมรับภูมิปัญญาไทย
- 2) การละเลยและละทิ้งภูมิปัญญาไทย
- 3) การรับภูมิปัญญาใหม่เข้ามาอย่างขาดความระมัดระวัง
- 4) ขาดความเชื่อมั่นในภูมิปัญญาของตน
- 5) ภูมิปัญญาใหม่ทำลายสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ
- 6) การดำรงชีวิตของผู้คนในยุคปัจจุบันผิดปกติ
- 7) ระบบการศึกษาแผนใหม่ละเลยกระบวนการเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาไทย
- 8) ขาดนโยบายในการส่งเสริมด้านภูมิปัญญาไทย
- 9) การจัดการศึกษาไม่สามารถขยายโอกาสการสืบทอดมรดกภูมิปัญญาไทยไว้ได้
- 10) การบริหารการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน ไม่เอื้อต่อการศึกษาสืบทอดภูมิปัญญาไทย

จากอาการแสดงของปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาหลัก ๆ ที่ทำให้การถ่ายทอดภูมิปัญญาไทยลดน้อยลง ดังนี้

- 1) การขาดแคลนผู้ถ่ายทอดภูมิปัญญาไทย เนื่องจากผู้มีความรู้ความสามารถด้านภูมิปัญญาถึงขั้นผู้ทรงภูมิปัญญามีอายุมากขึ้นและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก คนรุ่นหลังที่รับการสืบทอดต่อมามีจำนวนน้อยลง จึงทำให้ขาดแคลนผู้ถ่ายทอดภูมิปัญญาไทย
- 2) ผู้คนส่วนใหญ่ละเลยละทิ้งไม่สนใจที่จะศึกษาภูมิปัญญา ทั้งนี้ เนื่องจากมีความเข้าใจผิดหลงใหลค่านิยมต่อภูมิปัญญาสากลมากขึ้น และรับภูมิปัญญาสากลเข้ามาอย่างขาดความระมัดระวัง โดยไม่เห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทย มีผู้ยอมรับภูมิปัญญาไทยเพียงส่วนน้อยภายในวงจำกัด ภูมิปัญญาไทยจึงถูกดูหมิ่นดูแคลนว่าเป็นสิ่งที่ไม่ค่อยมีคุณค่าต่อสังคมไทยเท่าที่ควร ในที่สุดจึงพากันละเลยและละทิ้งภูมิปัญญาไทยไปจนเกือบหมดสิ้น

3) การจัดการศึกษาในปัจจุบันแบบขาดดุลทางภูมิปัญญา กล่าวคือ เป็นการจัดการศึกษาถ่ายทอดภูมิปัญญาสากลมากกว่าภูมิปัญญาไทย โดยเฉพาะการศึกษาในระบบได้จัดการศึกษาถ่ายทอดภูมิปัญญาสากลมากที่สุดและจัดปานกลางในการศึกษานอกระบบและลดลงมาตามลำดับในการศึกษาตามอัธยาศัย

4) ขาดการสร้างสรรคองค์ความรู้ภูมิปัญญาไทยอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ เนื่องมาจากไม่มีระบบการเก็บรวบรวม บันทึก ประมวลผล และการใช้ระเบียบวิธีการวิจัยที่มีประสิทธิภาพ ค้นคว้า และพัฒนาสร้างองค์ความรู้ใหม่บนพื้นฐานของภูมิปัญญาไทยอย่างจริงจัง

5) ขาดนโยบายในการส่งเสริมด้านภูมิปัญญาไทย ยังไม่พบว่ามีนโยบายหรือทิศทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาไทยที่สอดคล้องกับศักยภาพ ปัญหา และภูมิปัญญาของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น อีกทั้งการจัดการศึกษาในปัจจุบันขาดความต่อเนื่องด้านภูมิปัญญาไทย ขาดความสัมพันธ์กับสถานการณ์โดยรวมของสังคม ขาดการเชื่อมโยงอย่างเป็นองค์รวมกับปัญหาของประชาชน ตลอดจนทั้งหน่วยงานของราชการขาดการประสานกันในการจัดการศึกษาด้านภูมิปัญญาไทยในแต่ละท้องถิ่น

ภูมิปัญญาเป็นพื้นฐานของวัฒนธรรมซึ่งเกิดขึ้นจากอดีต มีการสั่งสมถ่ายทอดและต่อเนื่องไปไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ ถ้ามองในแง่ของกาลเวลา วัฒนธรรมจะเป็นเรื่องที่สืบเนื่องจากอดีตมาถึงปัจจุบันและเป็นฐานที่จะต่อไปสู่อนาคตอย่างไม่ขาดตอน ปัจจุบันคนในสังคมไทยจำนวนมากมองวัฒนธรรมเป็นเรื่องเก่า เป็นของโบราณหรือเป็นของคนสมัยก่อน และทำให้เกิดความรู้สึกว่าเป็นของเก่าไม่เข้ากับชีวิต วัฒนธรรมไม่ใช่เรื่องของเขาไม่เกี่ยวกับชีวิตของเขา เป็นเพียงเรื่องของคนเก่าในสมัยโบราณที่สืบทอดมาถึงปัจจุบันในลักษณะที่เป็นมรดกของชาติซึ่งคนไทยควรจะช่วยกันรักษาไว้ ความรู้สึกเช่นนี้เป็นอันตรายอย่างยิ่งเพราะถ้าเขาเห็นว่าสิ่งที่รักษาไว้นั้นหมดความสำคัญเมื่อไร หรือเห็นว่าเรื่องของปัจจุบันมีความจำเป็นหรือสำคัญกว่า สิ่งที่สืบทอดในอดีตที่เรียกว่า “ภูมิปัญญา” นั้นก็จะถูกละทิ้งได้โดยง่าย ภูมิปัญญาจึงไม่ใช่องค์ความรู้ที่ล้ำหลังหรือไม่ทันสมัย แต่เป็นสติปัญญาของคนไทยที่สามารถเลือกสรรความรู้ทั้งเก่าและใหม่มาปรับปรุงพัฒนาเพื่อใช้แก้ไขปัญหา และพัฒนาความเป็นอยู่ในวิถีชีวิตของคนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของสังคมและเหมาะสมกับยุคสมัย

การพัฒนาประเทศไทยในช่วงเวลาที่ผ่านมาได้ให้ความสำคัญกับความรู้ความสามารถของคนไทยที่มีอยู่เดิมน้อยกว่าความรู้สากลจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ในกระแสความรู้สมัยใหม่ทำให้การพัฒนาไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคมของชุมชน และก่อให้เกิดวิกฤติในสังคมขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดจุดเน้น 3 ประการคือ ประการที่หนึ่ง จัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการ ประการที่สอง ส่งเสริมให้

ท้องถิ่นพัฒนาหลักสูตร และประการที่สามคือ การเน้นความรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนวิชาต่าง ๆ อย่างหลากหลาย (กรมวิชาการ, 2546 : 8) เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรจากการใช้หลักสูตรแกนกลางเหมือนกันทั่วประเทศ เป็นการให้หลักสูตรสถานศึกษาที่ให้ความสำคัญของความแตกต่างของแต่ละท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น นอกจากภูมิปัญญาท้องถิ่นจะมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนแล้ว ยังมีความสำคัญต่อด้านอื่น ๆ มากขึ้นด้วย เช่น ด้านการเมืองได้กระจายอำนาจให้ประชาชนมีการปกครองกันเองมากขึ้น โดยผ่านองค์กรปกครองท้องถิ่น ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การส่งเสริมการผลิตสินค้าด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสังคมและวัฒนธรรมมี การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นต้น

สาขาวิชาดนตรี (2553 : 4) ได้อธิบายและกล่าวถึงผลกระทบจากนโยบายทางการศึกษาไว้ว่า จากนโยบายทางการศึกษาของรัฐบาลซึ่งได้กำหนดไว้เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต ได้ระบุดึงการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ โดยปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ ปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และระดมทรัพยากรเพื่อการปรับปรุงการบริหารจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา การส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ โดยมุ่งเน้นในระดับอุดมศึกษาเพื่อให้สนองตอบความต้องการด้าน บุคลากรของภาคเศรษฐกิจ การพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา การจัด ให้ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาฟรี 15 ปี ตั้งแต่ระดับอนุบาลไปจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย พร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการให้เกิดความเสมอภาคและความเป็นธรรมในโอกาสทางการศึกษาแก่ประชากรในกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ได้แก่ ผู้ยากไร้ ผู้พิการ หรือทุพพลภาพ ผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ผู้บกพร่องทางร่างกายและสติปัญญา และชนต่างวัฒนธรรม การยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศ การปรับปรุงระบบการบริหารจัดการกองทุนให้คุ้มภัยเพื่อการศึกษาให้มีการประνομและใกล้เคียงหนี้ เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในระดับปริญญาตรีเพิ่มมากขึ้น การส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และประชาชนใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ เชิงสร้างสรรค์อย่างชาญฉลาด เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้และการเร่งรัดการลงทุนด้านการศึกษา และเรียนรู้อย่างมีบูรณาการในทุกระดับการศึกษาและในชุมชน ที่กล่าวมาแล้วนั้นล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยที่กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาคุณภาพหลักสูตรเพื่อให้สามารถตอบสนองของสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

ดังนั้นจากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเรียนการสอนเป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายให้ความสำคัญมาโดยตลอดทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบัน แต่การดำเนินการเพื่อนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอนในสถานศึกษายังไม่แพร่หลายนัก และไม่มีรูปแบบที่มีประสิทธิภาพเพียงพอ เมื่อรูปแบบการจัดการศึกษาเปลี่ยนแปลงไปและเน้นความสำคัญของ

ความแตกต่างแต่ละท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะด้านดนตรีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายใน เขตอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์รูปแบบการใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นด้านดนตรีให้สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้นำไปใช้เป็น แนวทางในการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้าน ดนตรีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรีในสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

1.2.2 รูปแบบกระบวนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรีไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ ของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

1.3 ผลการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรีมาใช้ในการ จัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ดังนี้

1.3.1 องค์ความรู้ใหม่ในการศึกษาวิจัยภูมิปัญญาด้านดนตรี

1.3.2 สามารถนำรูปแบบที่เสนอเป็นแนวทางในการปรับปรุงใช้ในสถานศึกษา

1.3.3 หน่วยงาน/บุคลากรที่สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

2) สาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

3) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรทางภูมิปัญญาด้านดนตรี

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านดนตรีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างไร และรูปแบบกระบวนการแบบใดสามารถนำภูมิ ปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรีไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อำเภอ เมือง จังหวัดบุรีรัมย์

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงประยุกต์ (Applied Research) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Description Analysis) เพื่อให้ทราบถึงการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรีไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีขอบเขตดังนี้

1.5.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

- 1) สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
- 2) กลุ่มบุคลากรในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

1.5.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

- 1) สภาพการดำเนินการจัดการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรีในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
- 2) รูปแบบกระบวนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรีไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

1.6 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1.6.1 ตัวแปรต้นหรือตัวแปรพยากรณ์

- 1) กลุ่มบุคลากรในสถานศึกษา
 - 1.1) ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
 - 1.2) ครูผู้สอน
 - 1.3) นักเรียน
 - 1.4) บุคลากรทางภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรี
- 2) สภาพการดำเนินการจัดการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรี
- 3) รูปแบบกระบวนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรีไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

1.6.2 ตัวแปรตามหรือตัวแปรเกณฑ์

การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรีไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.7.1 สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จังหวัดบุรีรัมย์

1.7.2 บุคลากรในสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ภายในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน

1.7.3 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

1.7.4 ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูที่ทำการสอนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

1.7.5 สภาพการดำเนินงานของภูมิปัญญาในสถานศึกษา หมายถึง ลักษณะหรือสภาวะอันแสดงให้เห็นถึงการดำเนินงานของครูภูมิปัญญา ประกอบด้วย ด้านคุณลักษณะ ด้านการปฏิบัติการสอน

1.7.6 รูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรี หมายถึง แนวทางและวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรีมาใช้ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์